

METODE ȘI TEHNICI DE OPTIMIZARE A ACTIVITĂȚILOR DIDACTICE

-suport de curs-

INTRODUCERE:

În ultimii ani, literatura disponibilă în limba română care abordează optimizarea activităților didactice a cunoscut o creștere cantitativă și calitativă, fie sub forma unor lucrări de management școlar / educațional care conțin capitole cu această temă (Iucu, 2006, Niculescu, 2004 sau David, 2012), cât și lucrări dedicate unor aspecte mai specifice, cum ar fi principii practice de pedagogie (Pânișoară, 2009) sau învățarea prin cooperare (Ulrich, 2000).

În raport cu această diversitate de abordări, prezentul suport de curs se concentrează pe un set de teme comune activităților didactice (indiferent de nivelul managerial pe care se află cadrul didactic), fără pretenția de a epuiza tema:

1. Intervenții asupra grupurilor școlare.
2. Optimizarea managementului clasei de elevi.
3. Nivelul interacțional al activităților didactice.
4. Intervenții în situațiile de criză educațională.
5. Stiluri și strategii de intervenție ale cadrului didactic în situații de criză educațională.

Fiecare unitate tematică se încheie cu o casetă în care au fost incluse teme pentru reflecție și aplicații, din care cursanții vor alege minim una / unitate tematică (minim cinci, pentru întreg modulul *Metode și tehnici de optimizare a activităților didactice*), pe care o vor include în portofoliul pentru evaluarea la cursul *Învățăm de calitate, centrat pe beneficiarii educației*.

1. Intervenții asupra grupurilor școlare

Caracteristicile grupului școlar sunt:

- coeziunea (reflectă convergența dintre membrii săi);
- dinamica (evidențiază totalitatea transformărilor care au loc în interiorul său);
- sintalitatea colectivului (evidențiază totalitatea trăsăturilor ce caracterizează un colectiv concret privit ca întreg prin care se deosebește de celelalte colective)

Clasa de elevi posedă caracteristicile grupului primar și anume:

- cuprinde interacțiuni „față în față”;
- posedă structuri care îi conferă stabilitate;
- tinde să atingă anumite scopuri;
- membrii clasei se percep pe ei înșiși ca făcând parte din grup

Un rol important în analiza clasei de elevi ca grup primar specific îl ocupă studiul proceselor de grup ce au loc în interiorul acestuia (David, 2012, 7):

- procesul de realizare a sarcinii (sarcina comună este cea de învățare și este precis formulată de către profesor și elevi);

- procesul de comunicare (se desfășoară în strânsă legătură cu procesul de realizare a sarcinii);
- procesul afectiv- axiologic (atracția dintre membrii clasei constituie o condiție fundamentală a performanțelor școlare înalte);
- procesul de influență (asigură uniformitatea comportamentelor membrilor clasei).

O caracteristică importantă a grupului școlar este omogenitatea.

- spre deosebire de alte grupuri sociale, grupul educativ are o compoziție relativ omogenă, cel puțin din punctul de vedere al vârstei, statutului, nevoilor, intereselor și aspirațiilor.

Valențele educative ale grupului școlar, eficacitatea sa sunt evidențiate de calitatea relațiilor constituite în cadrul acestuia:

- relațiile interpersonale în clasa de elevi pot fi relații de intercunoaștere, de intercomunicare, socio-afective, de influențare.
- relațiile educative, stabilite între cadrul didactic și elevi, sunt relații care determină climatul psihosocial care ia naștere în interiorul clasei de elevi și influențează, la rândul său, calitatea predării, învățării, evaluării.

În literatura de specialitate s-au evidențiat două perspective diferite- dar, aflate într-o strânsă legătură- de abordare a clasei ca grup social specific:

a) perspectiva psihosocială concepe clasa de elevi ca fiind un grup social unde, ca urmare a interrelațiilor ce se stabilesc între membrii săi, apare și se manifestă ca realitate socială cu consecințe multiple asupra desfășurării procesului instructiv- educativ:

- clasa de elevi constituie cadrul psihosocial al desfășurării activității de instruire și educare și un cadru de comunicare și socializare.
- la nivelul clasei de elevi, considerată ca un grup social cu o dinamică relațională accentuată sunt analizate două tipuri de forțe cu rol orientativ și reglator: influența personală a profesorului, atât ca lider, cât și ca factor exterior și influența de grup, cu rol important în stabilirea normelor grupului, a modelelor de comportament grupal.

b) perspectiva didactică

- evidențierea proceselor formative ce au loc în interiorul clasei de elevi subordonate scopului fundamental, predarea, învățarea unor seturi de informații, atitudini și comportamente și care este supus în mod constant influențelor educative exercitate de școală;
- evidențierea aspectului instituționalizat al clasei, asigurat prin fundamentarea activității de asimilare a cunoștințelor pe planurile de învățământ, programe și norme elaborate de instanțele specializate.

Teme pentru reflecție și aplicații (1)

1. Enumerați și analizați cel puțin patru argumente în sprijinul afirmației conform căreia grupul școlar este un grup primar specific.
2. Analizați principalele procese psihosociale care au loc în cadrul grupului de elevi.
3. Analizați rolul procesului de influență în îndeplinirea calitativă a sarcinilor școlare.
4. Argumentați și exemplificați însemnătatea calității relațiilor interpersonale ce iau naștere în clasa de elevi.
5. Comentați specificul perspectivei didactice, ca perspectivă de abordare a clasei de elevi.

2. Optimizarea managementului clasei de elevi

Optimizarea managementului clasei de elevi este cu atât mai completă cu cât se iau în considerare cât mai multe dintre dimensiunile sale (Iucu, 2006):

- dimensiunea ergonomică;
- dimensiunea psihologică;
- dimensiunea socială;
- dimensiunea normativă;
- dimensiunea operațională;
- dimensiunea inovatoare.

Dimensiunea ergonomică vizează:

a) dispunerea mobilierului în clasă:

- din punct de vedere ergonomic, mobilierul școlar este realizat corespunzător caracteristicilor psiho-somatic ale elevilor și adecvat spațiului de clasă, în timp ce, dintr-o perspectivă didactică, acesta trebuie instalat și reglat după obiectivele instructiv-educative ale activității
- în ultimii ani se pune accentul pe modularitatea mobilierului școlar, astfel încât acesta să poată fi reorganizat, compus și descompus în funcție de sarcina didactică fundamentală și de stilul educațional al cadrului didactic.

b) vizibilitatea, reprezintă o substructură dimensională a managementului clasei de elevi, dependentă de ergonomia acesteia.

- vizibilitatea este o constantă ergonomică apropiată de igiena școlară și presupune adaptarea spațiului școlar al clasei, inclusiv al mobilierului, la necesitățile somato-fiziologice și de sănătate ale elevilor.

- este recomandată astfel stimularea unei dinamici a pozițiilor ocupate în bănci de către elev, astfel încât permutările succesive să nu încalce legile biologice, fizice și medicale anterioare, dar, totodată să nu contravină nici normelor de psihopedagogiei instructiv-educative și de socializare ale elevilor.

c) amenajarea sălii de clasă

- clasa trebuie amenajată nu numai după reguli de ordin instructiv-educativ, ci și estetic (un simbol al clasei, câteva seturi de fotografii cu membrii clasei, etc.- au rolul lor în evidențierea culturii grupale a clasei de elevi.

Dimensiunea psihologică vizează atât caracteristicile de ordin strict psihologic, cât și cele care țin de psihologia educației

- elementele centrale ale dimensiunii psihologice sunt reprezentate de cunoașterea și respectarea particularităților individuale ale elevilor (capacitatea de muncă, gradul de motivare, etc.)

Dimensiunea socială vizează caracteristicile grupului clasă comparativ cu cele ale grupului social în general.

- Pentru aceste caracteristici un loc aparte îl ocupă sintalitatea grupului și problematica liderilor
- La fel de importantă este și structura informației în grupul de elevi, cât și capacitatea de transmitere a acestora.

Dimensiunea normativă vizează ansamblul de norme, de reguli care reglează întreaga desfășurare a activității în grupul școlar. Aceste norme pot fi:

- explicite (norme prescriptive, clar exprimate);
- implicite (norme ascunse, mai puțin clar exprimate, dar subînțelese)

- Un rol important îl are, din acest punct de vedere, modul de raportare al profesorului la cultura normativă a clasei.
- Totodată, conflictul de norme poate deveni nu numai un factor constructiv, ci și unul distructiv, atunci când intervin factori ce ar putea scinda organizația grupală.

Dimensiunea operațională vizează diferitele proceduri și strategii ale cadrului didactic atunci când situația grupului-clasă necesită acest fapt.

- Pentru cele mai reprezentative strategii de intervenție amintim:
  - strategia de dominare;
  - negocierea;
  - fraternizarea;
  - strategia bazată pe ritual și rutină;
  - terapia ocupațională;
  - strategia de susținere morală.
- dimensiunea operațională a managementului clasei de elevi este reprezentată și de problema conformării la anumite norme socio- educațional
- acțiunea de influență educațională desfășurată de cadrul didactic în scopul respectării normelor explicite de către elevi se soldează, de cele mai multe ori, cu fenomene de conformare acceptată, în sensul aderării la anumite seturi normative și standardele larg acceptate la nivel de grup; fără conformare, viața de grup, și implicit, viața școlară ar fi imposibilă.

Dimensiunea inovatoare reprezintă o condiție esențială a optimizării interacțiunilor educaționale.

- Interdependența atitudinală și de intervenție a cadrului didactic în situații de criză este dependentă de capacitățile inovatoare ale acestuia.
- Schimbarea, ca trăsătură definitorie ale demersurilor manageriale ale cadrului didactic, presupune un set corecturi aduse mereu acțiunii educaționale.
- Agentul schimbării este însuși cadrul didactic;
- Inovația reprezintă pentru managementul clasei de elevi singura modalitate de a personaliza un set de norme și reguli specifice constituirii grupului școlar.

Teme pentru reflecție și aplicații (2)

1. Argumentați necesitatea analizei multidimensionale a managementului clasei de elevi.
2. Precizați semnificația și conținutul dimensiunii ergonomice a managementului clasei de elevi, cu referire la activitatea dvs. didactică!
3. Precizați semnificația și conținutul dimensiunii psihologice a managementului clasei de elevi, cu referire la activitatea dvs. didactică!
4. Precizați semnificația și conținutul dimensiunii sociale a managementului clasei de elevi, cu referire la activitatea dvs. didactică!
5. Precizați semnificația și conținutul dimensiunii normative a managementului clasei de elevi, cu referire la activitatea dvs. didactică!
6. Precizați semnificația și conținutul dimensiunii inovatoare a managementului clasei de elevi, cu referire la activitatea dvs. didactică!

3. Nivelul interacțional al activităților didactice

Relații și interacțiuni educaționale în clasa de elevi

- Personalitatea elevului se conturează și se manifestă în interdependență cu viața grupului din care face parte. În viața grupului școlar se manifestă următoarele tipuri de relații (David, 2012):
  - relații de intercunoaștere;
  - relații de intercomunicare;
  - relații socio-afective preferențiale
  - relații de influențare.

Influența personală a cadrului didactic în clasa de elevi

- influența educațională este acțiunea organizată și structurată exercitată asupra unei persoane în vederea formării sau schimbării unor comportamente (atitudini), din punct de vedere al managementului clasei de elevi, procesul de influență educațională poate fi analizat din două perspective:
  - influența personală a profesorului atât ca lider cât și ca factor exterior;
  - influența de grup.
- influența personală a profesorului este determinată de 4 factori:
  - relația afectivă stabilită între profesor și elevi;
- percepția elevului asupra profesorului;
- folosirea în exces a influenței de către profesor;
- gradul de individualizare a strategiilor de intervenție ale cadrului didactic.

Implicarea socială și personalitatea elevilor

- În ultimii ani conceptul de implicare (în principal de implicare în sarcină) este mult utilizat în literatura psihosociologică.
- Inițial implicarea a fost definită doar în raport de componentele ei cognitive și acționale, deci ca o atitudine a indivizilor numai de a se identifica cu sarcina, de a aprecia că activitatea lor face parte din propria persoană.
- Implicarea în activitatea educațională era apreciată ca fiind gradul în care o persoană se identifică psihologic cu activitatea sa (calitatea de a fi socială este dobândită de implicarea indivizilor numai prin raportare la valorile și scopurile generale ale clasei de elevi).

Atracția interpersonală în clasa de elevi

- Factorii care influențează atracția interpersonală sunt: proximitatea, similaritatea și complementaritatea.
  - a) proximitatea este reprezentată de preferința pentru persoanele (colegii) care își desfășoară activitatea în apropierea noastră.
  - b) similaritatea presupune alegerea persoanelor care ne aseamănă foarte mult în plan aptitudinal, valoric și motivațional.
  - c) Complementaritatea corespunde în plan psihologic, cu identificarea tipurilor de diade ce îi pot face pe parteneri să rezolve elemente de personalitate reciproc necesare (ex. diadele).

Comunicarea interpersonală

- Din perspectiva managementului clasei de elevi, comunicarea interpersonală are o însemnătate vitală. Formele ei sunt:
  - comunicarea verbală;

- comunicarea nonverbală.
- un loc aparte îl ocupă paraverbalul (modul concret al vorbirii noastre): volumul vocal, ritmul vorbirii, tonalitatea, articularea cuvintelor.

Personalitatea cadrului didactic

- analiza managementului clasei de elevi nu poate fi completă fără o analiză a personalității cadrului didactic. Această analiză trebuie să aibe în vedere:
  - personalitatea de bază;
  - personalitatea cristalizată;
  - stilul educațional al cadrului didactic;
  - stilul managerial al cadrului didactic.
- privind stilul managerial al cadrului didactic, literatura de specialitate analizează cele trei dimensiuni caracteristice ale acestuia (Joița, 2000):
  - omogene și structurate: cunoștințe, credințe, convingeri, stări afective.
  - nivelul strategic: proiectarea și planificarea;
  - nivelul instrumental, care este dependent de situație și presupune adaptarea la exigențele și variabilele situației.

Teme pentru reflecție și aplicații (3)

1. Caracterizați principalele tipuri de relații interpersonale care se manifestă în viața grupului școlar.
2. Precizați rolul relațiilor de influențare în orientarea grupului-clasă spre sarcinile didactice.
3. Comentați semnificația conceptului de „implicare socială” din perspectiva managementului educațional.
4. Analizați implicațiile în plan educațional a atracției interpersonale în cadrul grupului școlar.
5. Comentați rolul și însemnătatea comunicării nonverbale în procesul instructiv educativ.

4. Intervenții în situațiile de criză educațională

Caracterizarea situațiilor de criza educationala

- Situația de criza educationala se definește ca fiind un eveniment (complex de evenimente) neașteptat, dar și neplanificat, generatoare de pericolozitate pentru climatul, sănătatea ori siguranța organizației (a clasei) respective și a membrilor acesteia (David, 2012, 19).
  - Criza educationala se caracterizează prin faptul că :
    - are o declanșare instantanee, fără avertizare; debutează de regulă prin afectarea sistemului informațional (viciază mesajele);
    - îngreunează comunicarea prin destructurarea canalelor;
    - urmărește instaurarea stării de confuzie;
    - facilitează instalarea climatului de insecuritate, generează stări de panică prin eliminarea reperelor de orientare valorică;
    - nu poate fi asemănată cu vre-un element stabil, deci creează impresia că e imposibil să se găsească vre-o soluție de intervenție eficientă pe termen scurt.
    - ea cauzează traumatisme psihice și organizaționale paralizând sau chiar stopând activități curente, destructurând echilibrul organizației școlare.
  - Atitudini favorizante apariției fenomenului de criză :
    - intervenții tardive și lipsite de promptitudine;
    - reacții singulare, incoerente și absența unor strategii clare pe termen lung;
    - absența fermității și înconsistența prin neasumarea responsabilității intervențiilor;
    - reprezentarea eronată a situației care generează sentimentul incompetenței și al neîncrederii în sine;
    - teama de represalii din partea superiorilor ierarhici în cazul intervențiilor personale și declanșarea unei stări de așteptare.
  - Principalele tipuri de crize:
    - a) După gradul de dezvoltare în timp:
      - instantanee (apar brusc, fără a putea fi anticipate).
      - intermitente (dispar în urma măsurilor de intervenție, însă reapar după o perioadă de timp)
    - b) după gradul de relevanță :
      - critice (pot duce la destructurarea organizației)
      - majore (au efecte importante fără a împiedica însă redresarea organizațională)
    - c) după numărul subiecților implicați:
      - crize individuale
      - crize de grup
      - crize colective, globale.
- În interiorul clasei de elevi pot constitui crize educationale acele conflicte și situații relationale greu controlabile între:
- elevi
  - profesori-parinți
  - inter-clase.

Concluzionand , criza este un eveniment educational semnificativ , provocat de o schimbare radicala , caracterizata printr-o instabilitate temporala.

Gestionarea situatiilor de criza educationala

- Etapele activitatii de gestiune a situatiilor de criza sunt (David, 2012, 21):
  - a) identificarea si cunoasterea (particularizarea situatiilor de criza la nivelul spatiului scolar);
  - b) etiologia situatiilor de criza (identificarea cauzelor care le-au generat);
  - c) decizia(identificarea unui numar mai mare de alternative pentru decizie si luarea deciziei in timp scurt)
  - d) programul de interventie (esalonarea in timp a pasilor);
  - e) aplicarea masurilor;
  - f) controlul;
  - g) evaluarea(un obiectiv esential al etapei evaluative il constituie concluziile rezultate si angajarea tuturor celor implicate in actul de cunoastere si de prevenire a viitoarelor situatii de criza.); o criza poate fi si formativa (poate sa indeplineasca si functii ameliorative , dependente de competentele manageriale (Păun, 1999).

Teme pentru reflecție și aplicații (4)

1. Caracterizati situatia de criza educationala ; exemplificati.
2. Precizati trei argumente prin care sa demonstrati ca anumite atitudini ale profesorului pot favoriza aparitia situatiilor de criza educationala;
3. Clasificati principalele tipuri de criza educationala ; exemplificati;
4. Identificati etapele pe care le parcurge gestionarea situatiilor de criza educationala, cu referire la un tip de criza intalnit in activitatea dvs. profesionala.
5. Imaginati un program de interventie pentru o astfel de situatie.

5. Stiluri si strategii de interventie ale cadrului didactic in situatii de criza educationala

Se considera ca, de regula , in situatiile de criza se impun doua stiluri manageriale de interventie diferite :

a) stilul managerial incompetent – este un stil pasiv caracterizat prin faptul ca managerul:

- sta si asteapta sa treaca efectele crizei;
- critica colaboratorii;
- pune cauzele crizei pe seama factorilor externi ;
- are o atitudine acuzatoare la adresa dificultatilor care l-au coplezit;
- instaureaza un climat apasator , demotivant , in organizatie ;
- se inconjoara de subalterni mediocri dar devotati.

b) stilul managerial competent-este un stil activ , caracterizat prin faptul ca managerul:

- restrange activitatea organizatiei la cote minime;
- deleaga responsabilitatea ;
- actioneaza pe toate planurile pentru redresarea situatiei
- forteaza si insista;
- isi calculeaza un “profit minim” de criza;
- motiveaza subalternii.

Strategii de interventie ale cadrului didactic in situatii de criza educationala

Pasii pe care trebuie sa-i urmeze managerul (cadrul didactic) in gestionarea si organizarea interventiilor in cazul unor situatii de criza sunt (David, 2012, 22):

a) Etapa I :

- scapa de urgente;
- ordoneaza-ti ideile , nu te pierde!!
- decompenseaza-te (de nimicuri);
- anticipeaza raul ;
- planifica;
- fixeaza prioritati;
- nu amana decizia;
- formeaza echipe.

b) Etapa a II-a

- fa-ti feed-back-ul ;
- micsoreaza pauzele;
- mentine transparenta;
- fii flexibil;
- lupta impotriva birocratiei.

Interventia in cazul “abaterilor liniare”

Parametrii dupa care poate fi analizata o situatie care implica interventia sau noninterventia sunt:

- durata abaterilor comportamentale ;
- frecventa abaterilor;

- susceptibilitatea de “contaminare” la nivel de grup.
- structurile personalitare afectate ;
- consecintele in planul evolutiei elevului respective.

Aceste elemente sunt legate de ceea ce , in sens psiho-pedagogic , defineste copilul cu tulburari de comportament .O clasificare a tulburarilor de comportament vizeaza trei niveluri , si anume :

1. Nivelul individual – cuprinde copiii:
  - cu variatii ale dispozitiei sau ale activitatii (labilitate);
  - agitati .
  - heteroagresivi si autoagresivi
  - emotivi si inhibati ;
  - cu comportament fobic , obsesional .
2. Nivelul relational - cuprinde copiii:
  - indiferenti;
  - intorsi spre sine (introvertiti);
  - izolati;
  - opozanti;
  - dependenti;
  - revendicativi (afectivitate).
3. Nivelul social cuprinde copiii:
  - cu manifestari delicvente;
  - fugarii.

Tulburarile comportamentale nu pot fi intelese decat prin raportarea la dezvoltarea bio-psiho-sociala a copilului . De o mare insemnatate sunt variabilele socio-familiale (istoria grupului familial , istoria relatiei parintilor , istoria cuplului parental , cultura familiala). Primul pas intreprins de cadrul didactic in momentul deciziei de interventie este diagnoza si prognoza comportamentala .

Modalitatile de examinare sunt :

- observarea comportamentului scolar;
- cunoasterea universului relational;
- cunosterea trecutului.

Consemnarea datelor se face cu ajutorul unei fise individuale de examinare psihopatologica in care sunt specificate :

1. anamneza;
2. simptomatologie- diagnostic;
3. Factori etiologici si de prognostic.

Pasii specifici pentru analiza unui asemenea caz de abatere sunt :

- observarea pasiva a copilului;
- necesitatea distantari in raport cu o modalitate de relationare indusa de copil;

- elaborarea unei relatii mai structurate prin decodarea problemelor practice ale copilului;
- elaborarea unui proiect pedagogic centrat pe elementele ascultarii active.

Semnalele nonverbale sunt fundamentele ascultarii active. Interventia cadrului didactic in situatiile problematice (de abatere , de exemplu)presupune planificarea in functie de tipul problemei ;ea poate capata forma unei asistente psihologice .

Majoritatea abaterilor comportamentale in clasa nu sunt datorate inasa numai unor patologii psihologice , cat mai ales unor tulburari adaptative si de comportament .

Principalele stadii de analiza si de interventie a cadrului didactic intr-o situatie de criza educationala (abatere comportamentala) sunt :

- prezentarea problemei;
- evaluarea problemei;
- modalitatile de interventie , cum ar fi :
  - crearea climatului echilibrat de invatare;
  - evitarea si prevenirea greselilor educationale;
  - cultivarea intereselor si a preocuparilor scolare prin recunoasterea si aprecierea reusitelor;
  - integrarea intr-un sistem de terapie de grup.
- elaborarea planului de interventie .

Un loc aparte il ocupa interventia in cazul copiilor cu CES .

Interventia in cazul abaterilor comportamentale grave

Abaterile comportamentale grave este atitudinea antisociala ce poate ajunge pana la incalcarea legilor de drept.. Se includ aici diferitele forme de agresiune , de distrugere a bunurilor , de violari grave ale regulilor scolare (absenteeism , fuga de la domiciliu, fuga de la scoala etc.).

Se recomanda ca in cazul identificarii unor astfel de cazuri grave , cadrul didactic sa apeleze la o echipa interdisciplinara pentru solutionarea lor . Din compunerea echipei vor face parte consilierul scolar , parintii copilului, organele de politie , factori de reeducare (dupa caz).

Strategii de negociere in clasa de elevi

In multe situatii de criza educationala cadrul didactic indeplineste rolul de mediator , care implica abilitati manageriale .

Reusita intr-o negociere educationala se obtine sustinand idea ca , pentru a dobandi ceva , trebuie sa acorzi partenerilor sansa de a obtine si ei ceea ce vor prin prezentarea inca de la inceput a intentiei si a disponibilitatilor de negociere.

Principalele strategii de negociere sunt:

- concurenta (este recomandabila atunci cand stii ca ai dreptate dar nu te poti apara);
- compromisul(pentru a castiga timp in intelegerea temporara);
- colaborarea ;
- acceptarea (este opusul concurentei)-neglijarea propriilor interese in scopul satisfacerii altora. ;
- evitarea.

Concluzia oricarei negocieri este intelegerea care este mult mai buna decat orice s-ar obtine fara negociere.

Principalele stiluri ale negociatorului sunt :

- negociatorul cooperant ;

- negociatorul afectiv;
- negociatorul conflictual;
- negociatorul demagog.

Una din strategiile de interventie cele mai controversate in planul managementului clasei de elevi este pedeapsa . Din punct de vedere managerial , pedeapsa este utila ca mijloc de dirijare pentru respectarea unei norme. Maiestria cu care un cadru didactic aplica pedeapsa este legata in sa de experienta sa didactica , de stilul sau managerial si educational.

Teme pentru reflecție și aplicații (5)

1. Analizati comparativ stilul managerial competent si stilul managerial incompetent.
2. Precizati care sunt parametrii dupa care poate fi analizata o situatie care implica interventia /noninterventia cadrului didactic ; argumentati si exemplificati.
3. Analizati principalele stadii de interventie a cadrului didactic intr-o situatie de criza educationala.
4. Imaginati un plan de interventie pentru un caz de absenteism scolar.
5. Argumentati in ce situatie profesorul poate indeplini rolul de mediator / negociator in cazul unei situatii de criza educationala.
6. Analizati comparativ stilul abordat de negociatorul cooperant si cel conflictual.

CONCLUZII:

Abordarea tehnicilor de optimizare a activităților didactice prin abordarea unor teme comune activităților didactice (Intervenții asupra grupurilor școlare; Optimizarea managementului clasei de elevi; Nivelul interacțional al activităților didactice; Intervenții în situațiile de criză educațională; Stiluri și strategii de intervenție ale cadrului didactic în situații de criză educațională) s-a dorit a fi o aducere la un „numitor comun” a diferitelor abordări prezente în literatura de specialitate (descrise în Introducere).

Indiferent de nivelul managerial la care se află cadrul didactic care urmează cursul *Invățăm de calitate, centrat pe beneficiarii educației* din care face parte prezentul modul, *Metode și tehnici de optimizare a activităților didactice* sau de experiența didactică acumulată până în prezent, o cunoaștere a fundamentelor intervenției psihopedagogice privind grupurile școlare, managementul clasei, interacțiunile în activitățile didactice și situațiile de criză educațională – atât de prezente și diversificate în ultimii ani – constituie, sperăm, un aport util la formarea continuă a cadrelor didactice.

Ca o continuare a activităților de curs, temele incluse în casetele inserate la finalul fiecărei unități tematice se doresc a fi în primul rând un îndemn la reflecție pentru fiecare cadru didactic, dintre care să poată fi selectate cele mai apropiate fiecărui cursant, pentru alcătuirea portofoliului de evaluare al cursului.

BIBLIOGRAFIE:

- Bârzea, C. (1995). *Arta și știința educației*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Crețu, C. (1997). *Psihopedagogia succesului*. Iași: Editura Polirom.
- David., E. (2012). *Managementul clasei de elevi. Suport de curs*. București: Universitatea Spiru Haret.
- Gorg, B. (1997). *Managerii viitorului, viitorul managerului*. Iași: Editura Institutul European.
- Iucu, R. (2000). *Managementul clasei de elevi- fundamente teoretico-metodologice*. Iași: Editura Polirom.
- Iucu, R. (2005), *Formarea personalului didactic- sistem, politici, strategii*. București: Editura Humanitas.
- Iucu, R. (2006). *Managementul clasei de elevi*. Iași: Editura Polirom.
- Joița, E. (2000). *Managementul educațional. Profesorul manager: roluri și metodologie*. Iași: Editura Polirom.
- Neacșu, I. (2015). *Metode și tehnici de învățare eficientă. Fundamente și practici de succes*. Iași: Editura Polirom.
- Niculescu, R.M. (1997). *Manual de (auto) formare a managerului școlar*. București: Editura Scorpion 7.
- Niculescu, R.M. (2004). *Managementul clasei*. Brașov: Editura Universității Transilvania.
- Păun, E. (1999). *Școala- abordare socio-pedagogică*. Iași: Editura Polirom.
- Pânișoară, I.-O. (2009). *Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practică*. Iași: Editura Polirom.
- Ulrich, Cătălina. (2000). *Managementul clasei de elevi - învățarea prin cooperare*. București: Editura Corint
- Ulrich, Cătălina. (2016). *Învățarea prin proiecte*. Iași: Editura Polirom.
- Tudorică, Roxana. (2007). *Managementul educației în contextul european*. București: Editura Meronia